

BÁO CÁO THỰC HÀNH

Môn học: Đánh giá hiệu năng hệ thống mạng máy tính

Buổi báo cáo: Lab 02

Tên chủ đề: Queuing

GVHD: Đặng Lê Bảo Chương

Ngày thực hiện: 15/10/2025

THÔNG TIN CHUNG:

Lớp: NT531.Q11.2

STT	Họ và tên	MSSV	Email
1	Nguyễn Lê Như Thuận	23521551	23521551@gm.uit.edu.vn

1. ĐÁNH GIÁ KHÁC:

Nội dung	Kết quả
Tổng thời gian thực hiện bài thực hành trung bình	3 tiếng
Link Video thực hiện (nếu có)	
Ý kiến (nếu có) + Khó khăn + Đề xuất ...	+ Trong bài làm này ở một số câu em có dùng nhiều hàm của EXCEL để thể hiện tính đa dạng và cũng vì không biết cách nào là linh hoạt nhất ➔ Bài LAB này giúp em tìm hiểu thêm về nhiều Hàm trong EXCEL <3
Điểm tự đánh giá	10/10

Phần bên dưới của báo cáo này là báo cáo chi tiết của nhóm thực hiện.

Mục lục

1. Tính $\lambda = A/t_m$:	3
2. Tính q : IF $x < n$: $q=0$ /Else $q=x-n$	3
3. Tính λ_x :	3
4. Tính μ_x :	4
5. Tính T_x : (Non-normalized term)	4
6. Tính $P_x = T_x / (\text{sum of } T_x)$ sử dụng công thức bên dưới	5
7. Tính $\lambda(x) * P(x)$	6
8. Tính λT (The total arrival rate)	7
9. $P\{\text{immediate service}\}$	7
10. $P\{\text{delayed service}\}$	8
11. $P\{\text{loss}\}$	9
12. Tính $E\{q\}$: độ dài trung bình của hàng đợi	10
13. Tính luôn các ô chưa có kết quả	12
14. Thay đổi các thông số bao gồm A, K, N để ra các trường hợp sau:	12
a) Hệ rảnh và cường độ thấp:	13
b) Hệ chưa bị quá tải nhưng cường độ cao:	14
15. Với thông số mặc định trong file excel thay $A = 3$, hãy giải thích vì sao khi $N = n = 5$ thì hệ thống đợi có $P\{\text{immediate service}\} = 1$ và khi tăng $N = 6, 7, 8, 9, \dots, K$ thì $P\{\text{immediate service}\}$ lại tăng nhanh	15
YÊU CẦU CHUNG	17

BÁO CÁO CHI TIẾT

1. Tính $\lambda=A/tm$:

- Thực hiện theo công thức: $\lambda = A/tm$

	A	B	C	D
1	Hàng đợi M/M/n/K/N			
2	Khởi tạo:			
3	A	4		
4	n	5		
5	tm (arrival time)	3		
6	K	15		
7	N (No. of customers)	18		
8	λ	1.33		
9				sum of T

2. Tính q: IF $x < n$: $q = 0$ / Else $q = x - n$

- Thực hiện theo công thức của đề bằng cách sử dụng hàm **IF(biểu thức, [phép tính 1], [phép tính 2])**

Với: Nếu biểu thức đúng $\rightarrow$ Phép tính 1, ngược lại $\rightarrow$ Phép tính 2

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	Hàng đợi M/M/n/K/N							
2	Khởi tạo:				Output:			
3	A	4			$P\{\text{im ser.}\}$			$P\{x=K\}$
4	n	5			$P\{\text{del.}\}$			$P\{n-1 < x < K\}$
5	t_m (arrival time)	3			$P\{\text{loss}\}$			$P\{x < n\}$
6	K	15						
7	N (No. of customers)	18			$E\{q \text{all state}\}$			$E\{q \text{queue exist}\}$
8	λ	1.33			$E\{x\}$			
9				sum of T_x		λ_T		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$
11	0	0						
12	1	0						
13	2	0						
14	3	0						
15	4	0						
16	5	0						

3. Tính λ_x :

If $N=0$ (i.e number of sources is infinite $\rightarrow$ M/M/n/K model) then $\lambda_x = \lambda T = \lambda = A/t_m$

Else if $x \leq K$ then $\lambda_x = \lambda^*$ (N-x)

Else $\lambda_x=0$ (these states do not exist in the state transition diagram)

- Thực hiện theo công thức của đề và dùng hàm IF trong EXCEL

➔ Lồng 2 IF vào nhau: =IF(\$B\$7=0,\$B\$8,IF(A11<=\$B\$6, \$B\$8*(\$B\$7-A11), 0))

+ Vói IF (N=0, λ_x , [IF 2])

- [IF 2]: IF ($x \leq K, \lambda^*(N-x), 0$)

C12									
	A	B	C	D	E	F	G	H	
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}			P{x=K}	
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx		λ_T			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24						
12	1	0	22.6667						
13	2	0	21.3333						
14	3	0	20						
15	4	0	18.6667						
16	5	0	17.3333						

4. Tính μ_x :

If $x > K$ then $\mu_x = 0$ (these states do not exist in the state transition diagram)

Else if $x > n$ then $\mu_x = n\mu = n/t_m$

Else $\mu_x = x\mu = x/t_m$

- Thực hiện theo công thức của đề và dùng hàm IF trong EXCEL

➔ Lồng 2 IF vào nhau: $=IF(A12 > \$B\$6, 0, IF(A12 > \$B\$4, \$B\$4/\$B\$5, A12/\$B\$5))$
+ Với IF ($x > K, 0, [IF 2]$)

- [IF 2]: IF ($x < N, n/t_m, x/t_m$)

D12									
	A	B	C	D	E	F	G	H	
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}			P{x=K}	
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx		λ_T			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0					
12	1	0	22.6667	0.3333333					
13	2	0	21.3333	0.6666667					
14	3	0	20	1					
15	4	0	18.6667	1.3333333					
16	5	0	17.3333	1.6666667					
17	6	1	16	1.6666667					

5. Tính T_x : (Non-normalized term)

If $x > K$ then $T_x = 0$ (these states do not exist in the state transition diagram)

Else if $\mu_x \neq 0$ then $T_x = T_{x-1} \cdot (\lambda_{x-1} / \mu_x)$

Else $T_x = 0$

Note:

1. Take a large number C of values of T_x , i.e larger than K.
2. In this way, we have:
3. Initially, $T_0 = 1$.

- Theo đề: Khởi tạo ban đầu $T_0=1$

➔ Các T_1 trở về T_n sẽ được tính bằng: $=IF(A12>\$B\$6,0,IF(D12=0,0,E11*(C11/D12)))$
+ Với IF ($x>K,0$, [IF 2])

- [IF 2]: IF ($\mu_x=0, 0, T_{x-1}*(\lambda_{x-1}/\mu_x)$) // câu này em đảo ngược điều kiện lại

E12									
	A	B	C	D	E	F	G	H	
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}			P{x=K}	
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of costumers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx		λT			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$	
11	0	0	24	0	1				
12	1	0	22.6667	0.3333333	72				
13	2	0	21.3333	0.6666667	2448				
14	3	0	20	1	52224				
15	4	0	18.6667	1.3333333	783360				
16	5	0	17.3333	1.6666667	8773632				
17	6	1	16	1.6666667	91245772.8				
18	7	2	14.6667	1.6666667	875959419				
19	8	3	13.3333	1.6666667	7708442886				
20	9	4	12	1.6666667	6.1668E+10				

6. Tính $P_x = T_x / (\text{sum of } T_x)$ sử dụng công thức bên dưới

$$P_x = \frac{T_x}{\sum_{i=1}^C T_i}$$

Proof :

$$P_x = \frac{\lambda_0 \lambda_1 \dots \lambda_{x-1}}{\mu_1 \mu_2 \dots \mu_x} \cdot P_0 \text{ (have already shown in Queueing Systems)}$$

And we also have:

$$P_x = \frac{T_x}{\sum_{i=1}^C T_i} = \frac{\frac{\lambda_0 \lambda_1 \dots \lambda_{x-1}}{\mu_1 \mu_2 \dots \mu_x} \cdot T_0}{\sum_{i=1}^C \frac{\lambda_0 \lambda_1 \dots \lambda_{i-1}}{\mu_1 \mu_2 \dots \mu_i} \cdot T_0} = \frac{\frac{\lambda_0 \lambda_1 \dots \lambda_{x-1}}{\mu_1 \mu_2 \dots \mu_x} \cdot P_0}{\sum_{i=1}^C \frac{\lambda_0 \lambda_1 \dots \lambda_{i-1}}{\mu_1 \mu_2 \dots \mu_i} \cdot P_0} = \frac{P_x}{\sum_{i=1}^C P_i} = \frac{P_x}{1} = P_x$$

- Đầu tiên cần tính: $\sum_{i=1}^C T_i$

SUM									
	A	B			E	F	G	H	
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}			P{x=K}	
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of costumers)	18			E{q all state}			E{q queue e	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	= SUM(E12:E111)	$\lambda \cdot T$			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x \cdot P_x$	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16			
12	1	0	22.6667	0.3333333	72	5.2216E-14			
13	2	0	21.3333	0.6666667	2448	1.7753E-12			
14	3	0	20	1	52224	3.7874E-11			
15	4	0	18.6667	1.3333333	783360	5.6811E-10			
16	5	0	17.3333	1.6666667	8773632	6.3628E-09			
17	6	1	16	1.6666667	91245772.8	6.6173E-08			
18	7	2	14.6667	1.6666667	875959418.9	6.3526E-07			

- Ở mỗi P_x tương ứng: sẽ được tính bằng: $T_x / (\text{sum of } T_x)$

F11									
	A	B	C	D	E	F	G	H	
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}			P{x=K}	
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of costumers)	18			E{q all state}			E{q queue e	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	1.37889E+15	$\lambda \cdot T$			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x \cdot P_x$	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16			
12	1	0	22.6667	0.3333333	72	5.2216E-14			
13	2	0	21.3333	0.6666667	2448	1.7753E-12			
14	3	0	20	1	52224	3.7874E-11			
15	4	0	18.6667	1.3333333	783360	5.6811E-10			
16	5	0	17.3333	1.6666667	8773632	6.3628E-09			
17	6	1	16	1.6666667	91245772.8	6.6173E-08			
18	7	2	14.6667	1.6666667	875959418.9	6.3526E-07			
19	8	3	13.3333	1.6666667	7708442886	5.5903E-06			
20	9	4	12	1.6666667	61667543089	4.4723E-05			
21	10	5	10.6667	1.6666667	4.44006E+11	0.000322			

7. Tính $\lambda(x) \cdot P(x)$

- Lấy 2 ô tương ứng của 2 cột nhân với nhau

=C11*F11							
A	B	C	D	E	F	G	H
	5			P{del.}			P{n-1<
rival time)	3			P{loss}			P{x<n}
	15						
of customers)	18			E{q all state}			E{q qu
	1.33			E{x}			
			sum of Tx	1.37889E+15	λ_T		
x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P
0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14	
1	0	22.6667	0.3333333	72	5.2216E-14	1.18356E-12	
2	0	21.3333	0.6666667	2448	1.7753E-12	3.78739E-11	
3	0	20	1	52224	3.7874E-11	7.57478E-10	
4	0	18.6667	1.3333333	783360	5.6811E-10	1.06047E-08	
5	0	17.3333	1.6666667	8773632	6.3628E-09	1.10289E-07	
6	1	16	1.6666667	91245772.8	6.6173E-08	1.05877E-06	
7	2	14.6667	1.6666667	875959418.9	6.3526E-07	9.3172E-06	

8. Tính λ_T (The total arrival rate)

$$\lambda_T = \sum_{x=0}^K \lambda_x * P_x$$

- Theo công thức: sẽ cộng từ ($\lambda_x * P_x$) với x từ 0 $\rightarrow$ K

$\rightarrow$ Sử dụng SUMIF thêm điều kiện: SUMIF(A11:A111,"<="&B6,G11:G111)

=SUMIF(A11:A111,"<="&B6,G11:G111)							
A	B	C	D	E	F	G	H
1 Hàng đợi M/M/n/K/N							
2 Khởi tạo:				Output:			
3 A	4			P{im ser.}			P{x=K}
4 n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}
5 tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}
6 K	15						
7 N (No. of customers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}
8 λ	1.33			E{x}			
			sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134	
x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)
11	n	n	24	n	1	7.2522E-16	1.74053E-14

9. P{immediate service}

$$P\{\text{immediate service}\} = \sum_{x=0}^{n-1} \frac{\lambda_x * P_x}{\lambda_T}$$

- Theo công thức của đề + dùng SUMIF, với điều kiện $0 \leq x \leq n-1$ ($\Leftrightarrow 0 \leq x < n$)

$$\rightarrow P = \sum_{k=0}^{n-1} \frac{\lambda(x) * P(x)}{\lambda_T} = \left(\sum_{k=0}^{n-1} \frac{\lambda(x) * P(x)}{1} \right) / \lambda_T \quad \left(\text{vì } \frac{x}{a} + \frac{y}{a} = \frac{x+y}{a} \right)$$

F3									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	λ_x*P_x	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14		

❖ Hoặc có thể làm: =SUM(\$G\$11:OFFSET(\$G\$11,\$B\$4-1,0))/G9 (thầy gọi ý trong lớp, linh hoạt hơn)

Giải thích: Cộng từ [P_1 tới {P_x (x<= n-1) }]/G9

với hàm OFFSET có cấu trúc sau: **OFFSET(reference, rows, cols, [height], [width])**

- Reference: bắt đầu
- Rows: số lượng ô dịch xuống (ở bài này là dịch xuống n-1= 3 hàng)
- Cols: dịch ngang trái phải (ở bài này dịch 0)
- [height] và [width]: chiều cao độ rộng ô tham chiếu trả về (câu này không cần điền 2 tham số này)

F3									
	A	B	C	D	E	F	G		
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09			
4	n	5			P{del.}				
5	tm (arrival time)	3			P{loss}				
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}				
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	λ_x*P_x		
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14		
12	1	0	22.6667	0.3333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12		
13	2	0	21.3333	0.6666667	2448	1.77534E-12	3.78730E-11		

10. P{delayed service}

$$P\{\text{delayed service}\} = \sum_{x=n}^{K-1} \frac{\lambda_x * P_x}{\lambda_T}$$

- ✚ Khá giống P{immediate service}, nhưng x được bắt đầu từ n và kết thúc K-1 (n<=x<K):
  - ❖ Sử dụng SUMIFS: với vùng dữ liệu cần tính tổng là từ G11:G111 kèm 2 điều kiện là chỉ lấy các hàng có x > n-1 và x < K

Clipboard

Styles

Add-ins

F4

=SUMIFS(G11:G111, A11:A111, ">"&B4, A11:A111, "<"&B6)/G9

	A	B	C	D	E	F	G
1	Hàng đợi M/M/n/K/N						
2	Khởi tạo:				Output:		
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09	
4	n	5			P{del.}	0.370133858	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}		
6	K	15					
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}		
8	λ	1.33			E{x}		
9				sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134

❖ Sử dụng SUM + OFFSET (cách thầy gọi ý trên lớp):

=SUM(OFFSET(\$G\$11,\$B\$4,0):OFFSET(\$G\$11,\$B\$6-1,0))/G9

- Nhìn chung thì 2 cụm OFFSET này để xác định được ô bắt đầu (x=n) và ô kết thúc (x=K-1) cho việc cộng lại bằng hàm SUM

Clipboard | Styles | Add-ins

F4

11. P{loss}

$$P\{\text{loss}\} = \frac{\lambda_K \cdot P_K}{\lambda_T} \quad (P_K = P_{(x=K)})$$

- Tính P(x=k): INDEX(F11:F111, MATCH(B6, A11:A111, 0))

- Sử dụng INDEX kết hợp MATCH:
  - Hàm MATCH(giá trị tìm kiếm, mảng tìm kiếm, [kiểu khớp]): trả về số thứ tự của ô kiểm được – được đếm từ vùng chỉ định → bài này trả về 16, vì vùng chỉ định là từ 0 → 100 và giá trị tìm kiếm là 15
  - Hàm INDEX(array, row_num, [column_num]): trả về giá trị của ô (trong khoảng array) ứng với hàng vừa tìm ở MATCH, bài này không xét column

=INDEX(F11:F111, MATCH(B6, A11:A111, 0))									
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:				
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	0.709052117
4	n	5			P{del.}			P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}			P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	λ_x*P_x	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14		
12	1	0	22.6667	0.333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12		
13	2	0	21.3333	0.666667	2448	1.77534E-12	3.78739E-11		
14	3	0	20	1	52224	3.78739E-11	7.57478E-10		

- Tính $\lambda_x \{x=K\}$ (em thêm này vô bảng chung luôn): tính giống tính $P\{x=k\}$

Clipboard Styles Add-ins									
I2 $\text{=INDEX}(C11:C111, \text{MATCH}(B6, A11:A111, 0))$									
	C	D	E	F	G	H	I	J	
1									
2			Output:			$\lambda_x \{x=K\}$	4		
3			$P\{\text{im ser.}\}$	2.53199E-09		$P\{x=K\}$	0.709052117		
4			$P\{\text{del.}\}$	0.370133882		$P\{n-1 < x < K\}$			
5			$P\{\text{loss}\}$	0.629866115		$P\{x < n\}$			

→ Tính $P\{\text{loss}\}$ theo công thức:

Clipboard Styles Add-ins									
F5 $\text{=}(I3*I2)/G9$									
	C	D	E	F	G	H	I	J	
1									
2			Output:			$\lambda_x \{x=K\}$	4		
3			$P\{\text{im ser.}\}$	2.53199E-09		$P\{x=K\}$	0.709052117		
4			$P\{\text{del.}\}$	0.370133882		$P\{n-1 < x < K\}$			
5			$P\{\text{loss}\}$	0.629866115		$P\{x < n\}$			
6									
7			$E\{q \text{all state}\}$			$E\{q \text{queue exist}\}$			
8			$E\{x\}$						
9		sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134				
10	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$			
11	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14				
12	22.6667	0.3333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12				

- ❖ Hoặc có thể sử dụng OFFSET: vì đã có 1 cột dành cho phép: $\lambda_x * P_x$ nên chỉ cần dùng OFFSET để xác định ô có $x=k$, rồi lấy giá trị đó chia λ_T

Clipboard Styles Add-ins									
F5 $\text{=OFFSET}(\$G\$11, \$B\$6, 0)/G9$									
	C	D	E	F	G	H	I	J	
1									
2			Output:			$\lambda_x \{x=K\}$	4		
3			$P\{\text{im ser.}\}$	2.53199E-09		$P\{x=K\}$	0.709052117		
4			$P\{\text{del.}\}$	0.370133882		$P\{n-1 < x < K\}$			
5			$P\{\text{loss}\}$	0.629866115		$P\{x < n\}$			
6									
7			$E\{q \text{all state}\}$			$E\{q \text{queue exist}\}$			
8			$E\{x\}$						
9		sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134				
10	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$			
11	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14				
12	22.6667	0.3333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12				
13	21.3333	0.6666667	2448	1.77534E-11	3.78739E-11				
14	20	1	52224	3.78739E-12	7.57478E-10				
15	18.6667	1.3333333	783360	5.68108E-10	1.06047E-08				
16	17.3333	1.6666667	8773632	6.36281E-09	1.10289E-07				
17	16	1.6666667	91245772.8	6.61733E-08	1.05877E-06				
18	14.6667	1.6666667	875959418.9	6.35263E-07	9.3172E-06				
19	13.3333	1.6666667	7708442886	5.59032E-06	7.45376E-05				
20	12	1.6666667	61667E12000	4.4722E-05	0.00052667				

12. Tính $E\{q\}$: độ dài trung bình của hàng đợi

+ Ở tất cả các trạng thái: $E\{q\} = \sum_{x=n+1}^{\infty} (x - n) * P(x)$

+ Khi tồn tại hàng đợi ($x > n$): $E\{q|x > n\} = \frac{E\{q\}}{\sum_{x=n+1}^{\infty} P(x)}$

- Tính $(x-n)*P(x)$:

Clipboard		Styles		Add-ins					
H16		= (A16-\$B\$4)*F16							
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:			$\lambda_x\{x=K\}$	4
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	0.709052117
4	n	5			P{del.}	0.370133882		P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}	0.629866115		P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}			E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	1.37889E+15	λT	4.502875134		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14	-3.6261E-15	
12	1	0	22.667	0.333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12	-2.08863E-13	
13	2	0	21.333	0.666667	2448	1.77534E-12	3.78739E-11	-5.32602E-12	
14	3	0	20	1	52224	3.78739E-11	7.57478E-10	-7.57478E-11	
15	4	0	18.667	1.333333	783360	5.68108E-10	1.06047E-08	-5.68108E-10	
16	5	0	17.333	1.666667	8773632	6.36281E-09	1.10289E-07	0	
17	6	1	16	1.666667	91245772.8	6.61733E-08	1.05877E-06	6.61733E-08	
18	7	2	14.667	1.666667	875959418.9	6.35263E-07	9.3172E-06	1.27053E-06	
19	8	3	13.333	1.666667	7708442886	5.59032E-06	7.45376E-05	1.6771E-05	
20	9	4	12	1.666667	61667543089	4.47225E-05	0.00053667	0.00017889	
21	10	5	10.667	1.666667	4.44006E+11	0.000322002	0.003434691	0.001610011	

- Dựa vào công thức để cho:

$$+ \text{Ở tất cả các trạng thái: } E\{q\} = \sum_{x=n+1}^K (x-n) * P(x)$$

SUMIFS(\$H\$11:\$H\$111,\$A\$11:\$A\$111,">="&(B4+1),\$A\$11:\$A\$111,"<="&B6)

với vùng dữ liệu cần tính tổng là từ H11 : H111 kèm 2 điều kiện là chỉ lấy các hàng có x > n và x <= K

Clipboard		Styles		Add-ins					
F7		=SUMIFS(\$H\$11:\$H\$111,\$A\$11:\$A\$111,">="&(B4+1),\$A\$11:\$A\$111,"<="&B6)							
	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Hàng đợi M/M/n/K/N								
2	Khởi tạo:				Output:			$\lambda_x\{x=K\}$	4
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	0.709052117
4	n	5			P{del.}	0.370133882		P{n-1<x<K}	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}	0.629866115		P{x<n}	
6	K	15							
7	N (No. of customers)	18			E{q all state}	9.62284365		E{q queue exist}	
8	λ	1.33			E{x}				
9				sum of Tx	1.37889E+15	λT	4.502875134		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)	
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14	-3.6261E-15	
12	1	0	22.667	0.333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12	-2.08863E-13	
13	2	0	21.333	0.666667	2448	1.77534E-12	3.78739E-11	-5.32602E-12	
14	3	0	20	1	52224	3.78739E-11	7.57478E-10	-7.57478E-11	
15	4	0	18.667	1.333333	783360	5.68108E-10	1.06047E-08	-5.68108E-10	
16	5	0	17.333	1.666667	8773632	6.36281E-09	1.10289E-07	0	
17	6	1	16	1.666667	91245772.8	6.61733E-08	1.05877E-06	6.61733E-08	
18	7	2	14.667	1.666667	875959418.9	6.35263E-07	9.3172E-06	1.27053E-06	
19	8	3	13.333	1.666667	7708442886	5.59032E-06	7.45376E-05	1.6771E-05	
20	9	4	12	1.666667	61667543089	4.47225E-05	0.00053667	0.00017889	
21	10	5	10.667	1.666667	4.44006E+11	0.000322002	0.003434691	0.001610011	
22	11	6	9.3333	1.666667	2.84164E+12	0.002060815	0.01923427	0.012364888	
23	12	7	8	1.666667	1.59132E+13	0.011540562	0.092324494	0.080783933	
24	13	8	6.6667	1.666667	7.63833E+13	0.055394697	0.369297978	0.443157573	
25	14	9	5.3333	1.666667	3.05533E+14	0.221578787	1.181753528	1.994209079	
26	15	10	4	1.666667	9.77706E+14	0.709052117	2.836208468	7.090521169	
27	16	11	n	n	n	n	n	n	n

$$+ \text{ Khi tồn tại hàng đợi (x>n): } E\{q|x>n\} = \frac{E\{q\}}{\sum_{x=n+1}^K P(x)}$$

F7/SUMIFS(\$F\$11:\$F\$111,\$A\$11:\$A\$111,">="&(B4+1),\$A\$11:\$A\$111,"<="&B6)

với F7 là $E\{q\}$ đã tính chia cho $SUMIFS(....)$

Clipboard Font Styles Add-ins										
=F7/SUMIFS(\$F\$11:\$F\$111,\$A\$11:\$A\$111,">="&(B4+1),\$A\$11:\$A\$111,"<="&B6)										
	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1										
2				Output:			$\lambda_x\{x=K\}$	4		
3	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	0.709052117		
4	5			P{del.}	0.370133882		P{n-1<x<K}			
5	3			P{loss}	0.629866115		P{x<n}			
6	15									
7	18			E{q all state}	9.62284365		E{q queue exist}	9.622843717		
8	1.33			E{x}						
9			sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134				
10	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)			
11	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14	-3.6261E-15			
12	0	22.667	0.333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12	-2.08863E-13			
13	0	21.333	0.666667	2448	1.77534E-12	3.78739E-11	-5.32602E-12			
14	0	20	1	52224	3.78739E-11	7.57478E-10	-7.57478E-11			
15	0	18.667	1.333333	783360	5.68108E-10	1.06047E-08	-5.68108E-10			
16	0	17.333	1.666667	8773632	6.36281E-09	1.10289E-07	0			
17	1	16	1.666667	91245772.8	6.61733E-08	1.05877E-06	6.61733E-08			
18	2	14.667	1.666667	875959418.9	6.35263E-07	9.3172E-06	1.27053E-06			
19	3	13.333	1.666667	7708442886	5.59032E-05	7.45376E-05	1.6771E-05			
20	4	12	1.666667	61667543089	4.47225E-05	0.00053667	0.00017889			
21	5	10.667	1.666667	4.44006E+11	0.000322002	0.003434691	0.001610011			
22	6	9.3333	1.666667	2.84164E+12	0.002060815	0.01923427	0.012364888			
23	7	8	1.666667	1.59132E+13	0.011540562	0.092324494	0.080783933			
24	8	6.6667	1.666667	7.63833E+13	0.055394697	0.369297978	0.443157573			
25	9	5.3333	1.666667	3.05533E+14	0.221578787	1.181753528	1.994209079			
26	10	4	1.666667	9.77706E+14	0.709052117	2.836208468	7.090521169			

13. Tính luôn các ô chưa có kết quả

- $P\{n-1 < x < K\}$:

$SUMIFS(\$F\$11:\$F\$111, \$A\$11:\$A\$111, ">="&\$B\$4, \$A\$11:\$A\$111, "<="&\$B\$6)$

Clipboard Font Alignment Number Styles Cells										
=SUMIFS(\$F\$11:\$F\$111, \$A\$11:\$A\$111, ">="&\$B\$4, \$A\$11:\$A\$111, "<="&\$B\$6)										
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Hàng đợi M/M/n/K/N									
2	Khởi tạo:				Output:			$\lambda_x\{x=K\}$	4	
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	0.709052117	
4	n	5			P{del.}	0.370133882		P{n-1<x<K}	0.290947883	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}	0.629866115		P{x<n}	6.07811E-10	
6	K	15								
7	N (No. of costumers)	18			E{q all state}	9.62284365		E{q queue exist}	9.622843717	
8	λ	1.33			E{x}					
9			sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134				
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)		
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14	-3.6261E-15		
12	1	0	22.667	0.333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12	-2.08863E-13		
13	2	0	21.333	0.666667	2448	1.77534E-12	3.78739E-11	-5.32602E-12		
14	3	0	20	1	52224	3.78739E-11	7.57478E-10	-7.57478E-11		
15	4	0	18.667	1.333333	783360	5.68108E-10	1.06047E-08	-5.68108E-10		

- $P\{x < n\}$: $=SUMIFS(\$F\$11:\$F\$111, \$A\$11:\$A\$111, "<="&\$B\$4)$

Clipboard Font Alignment Number Styles Cells										
=SUMIFS(\$F\$11:\$F\$111, \$A\$11:\$A\$111, "<="&\$B\$4)										
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Hàng đợi M/M/n/K/N									
2	Khởi tạo:				Output:			$\lambda_x\{x=K\}$	4	
3	A	4			P{im ser.}	2.53199E-09		P{x=K}	0.709052117	
4	n	5			P{del.}	0.370133882		P{n-1<x<K}	0.290947883	
5	tm (arrival time)	3			P{loss}	0.629866115		P{x<n}	6.07811E-10	
6	K	15								
7	N (No. of costumers)	18			E{q all state}	9.62284365		E{q queue exist}	9.622843717	
8	λ	1.33			E{x}					
9			sum of Tx	1.37889E+15	λ_T	4.502875134				
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	(x-n)*P(x)		
11	0	0	24	0	1	7.2522E-16	1.74053E-14	-3.6261E-15		
12	1	0	22.667	0.333333	72	5.22158E-14	1.18356E-12	-2.08863E-13		
13	2	0	21.333	0.666667	2448	1.77534E-12	3.78739E-11	-5.32602E-12		
14	3	0	20	1	52224	3.78739E-11	7.57478E-10	-7.57478E-11		

14. Thay đổi các thông số bao gồm A, K, N để ra các trường hợp sau:

- Hệ thống hàng đợi rảnh và cường độ thấp: tìm A và N với điều kiện $A < 1$ và $n < N \leq K$ sao cho xác suất $P\{\text{immediate service}\}$ tiến về ~ 1 và $P\{\text{loss}\} = 0$
- Hệ thống hàng đợi chưa bị quá tải và cường độ cao: tìm A và N với điều kiện $A > 1$ và $n < N \leq K$ sao cho xác suất $P\{\text{immediate service}\}$ tiến về ~ 1 và $P\{\text{loss}\} = 0$

Hãy thay đổi và giải thích từng trường hợp trên.

🔗 Nhắc lại công thức:

$$P\{\text{immediate service}\} = \sum_{x=0}^{n-1} \frac{\lambda_x * P_x}{\lambda_T}$$

a) Hệ rảnh và cường độ thấp:

❖ **Điều kiện:** $A < 1$, $n < N \leq K$ sao cho $P\{\text{immediate service}\} \rightarrow \sim 1$ và $P\{\text{loss}\} = 0$.

- Ta có: $A = \text{offered traffic} = \lambda * t_m$

- Đặt $A = 0,5$ (thỏa $A < 1$) $\rightarrow$ chọn $\lambda = 0,5 \rightarrow t_m = 1$
- Giữ $n=5$, đặt $N=10$, giữ $K=15$ (thỏa $n < N \leq K$)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1 Hàng đợi M/M/n/K/N									
2 Khởi tạo:					Output:			$\lambda_x\{x=K\}$	-2.5
3 A	0.5				$P\{\text{im ser.}\}$	0.843728626		$P\{x=K\}$	0
4 n	5				$P\{\text{del.}\}$	0.156271374		$P\{n-1 < x < K\}$	0.239358953
5 t_m (arrival time)	1				$P\{\text{loss}\}$	0		$P\{x < n\}$	0.777782254
6 K	15								
7 N (No. of costumers)	10				$E\{q \text{all state}\}$	0.153075261		$E\{q \text{queue exist}\}$	1.466632178
8 λ	0.50				$E\{x\}$				
9				sum of Tx	58.33895	λ_T	3.339445602		
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$	
11	0	0	5	0	1	0.017141207	0.085706033	-0.085706033	
12	1	0	4.5	1	5	0.085706033	0.385677151	-0.342824134	
13	2	0	4	2	11.25	0.192838575	0.771354301	-0.578515726	
14	3	0	3.5	3	15	0.2571181	0.899913351	-0.514236201	
15	4	0	3	4	13.125	0.224978338	0.674935013	-0.224978338	
16	5	0	2.5	5	7.875	0.134987003	0.337467507	0	
17	6	1	2	5	3.9375	0.067493501	0.134987003	0.067493501	
18	7	2	1.5	5	1.575	0.026997401	0.040496101	0.053994801	
19	8	3	1	5	0.4725	0.00809922	0.00809922	0.02429766	
20	9	4	0.5	5	0.0945	0.001619844	0.000809922	0.006479376	
21	10	5	0	5	0.00945	0.000161984	0	0.000809922	
22	11	6	-0.5	5	0	0	0	0	

❖ **Kết quả thu được:** $P\{\text{immediate service}\} \rightarrow \sim 1$ và $P\{\text{loss}\} = 0$

❖ **Giải thích:**

- $A < 1$ nghĩa là tổng công việc **nhỏ hơn** khả năng xử lý một server trong đơn vị thời gian $\rightarrow$ Nếu có nhiều server thì hệ sẽ rảnh
- Nếu n không quá nhỏ so với A, hầu hết thời gian sẽ có ít khách hơn n $\rightarrow$ ngay khi arrival đến sẽ có server rảnh $\rightarrow$ immediate service ≈ 1
- K lớn làm giảm xác suất rơi vào trạng thái đầy:** Nếu K đủ lớn (hoặc vô hạn), thì khả năng đạt trạng thái đầy $x = K$ rất nhỏ $\rightarrow P\{\text{loss}\} \approx 0$
- Nếu $n < N \leq K \rightarrow$ số khách tiềm năng lớn hơn số server, nhưng do A nhỏ, vẫn không xảy ra queue đầy

$\rightarrow$ Với $A = \lambda * t_m = 0.5$ và $n=5$, tỷ lệ tải trên mỗi server $\rho = A/n = 0.1 \Leftrightarrow$ rất nhỏ. Do đó hầu hết thời gian số khách trong hệ nhỏ hơn n, vì vậy $P(X < n)$ tiến gần 1.

$\rightarrow$ Vì K được chọn lớn ($K = 15$) so với dao động, xác suất đạt trạng thái đầy $P(X=K)$ xấp xỉ 0, tức không có mất mát.

b) Hệ chưa bị quá tải nhưng cường độ cao:

❖ **Điều kiện:** $A > 1$, $n < N \leq K$ sao cho $P\{\text{immediate service}\} \rightarrow \sim 1$ và $P\{\text{loss}\} = 0$.

- Ta có: $A = \text{offered traffic} = \lambda * t_m$

- Đặt $A = 10$ (thỏa $A > 1$) $\rightarrow$ chọn $\lambda = 10 \rightarrow t_m = 1$
- Chọn $n = 30$, $N = 40$, $K = 50$ (thỏa $n < N \leq K$)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Hàng đợi M/M/n/K/N									
2	Khởi tạo:				Output:			$\lambda_x \{x=K\}$	-100	
3	A	10			$P\{\text{im ser.}\}$	0.00108624		$P\{x=K\}$	0	
4	n	30			$P\{\text{del.}\}$	0.99891376		$P\{n-1 < x < K\}$	0.999711479	
5	t_m (arrival time)	1			$P\{\text{loss}\}$	0		$P\{x < n\}$	0.000288521	
6	K	50								
7	N (No. of costumers)	40			$E\{q \text{all state}\}$	7.000410818		$E\{q \text{queue exist}\}$	7.008110453	
8	λ	10.00			$E\{x\}$					
9				sum of Tx	1.0463E+42	$\lambda \cdot T$	29.99962653			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$		
11	0	0	400	0	1	9.55753E-43	3.82301E-40	-2.86726E-41		
12	1	0	390	1	400	3.82301E-40	1.49098E-37	-1.10867E-38		
13	2	0	380	2	78000	7.45488E-38	2.83285E-35	-2.08737E-36		
14	3	0	370	3	9880000	9.44284E-36	3.49385E-33	-2.54957E-34		
15	4	0	360	4	913900000	8.73463E-34	3.14447E-31	-2.271E-32		
16	5	0	350	5	65800800000	6.28893E-32	2.20113E-29	-1.57223E-30		
17	6	0	340	6	3.83838E+12	3.66854E-30	1.2473E-27	-8.80451E-29		
18	7	0	330	7	1.86436E+14	1.78186E-28	5.88015E-26	-4.09829E-27		
19	8	0	320	8	7.69047E+15	7.35019E-27	2.35206E-24	-1.61704E-25		
20	9	0	310	9	2.73439E+17	2.6134E-25	8.10154E-23	-5.48814E-24		
21	10	0	300	10	8.47661E+18	8.10154E-24	2.43046E-21	-1.62031E-22		
22	11	0	290	11	2.3118E+20	2.20951E-22	6.40758E-20	-4.19807E-21		
23	12	0	280	12	5.58685E+21	5.33965E-21	1.4951E-18	-9.61138E-20		

❖ **Kết quả thu được:** $P\{\text{immediate service}\} \rightarrow \sim 1$ và $P\{\text{loss}\} = 0$

❖ **Giải thích:**

- $A > 1$ nghĩa là tổng lượng công việc lớn hơn khả năng 1 server, nhưng không qui định về số server $n \rightarrow$ Nếu n lớn so với A , tức $\rho = A/n$ vẫn nhỏ, hệ vẫn có nhiều server rảnh mặc dù tổng $A > 1$.

$\Leftrightarrow$ Do đó thấy được yếu tố quyết định immediate service là mối quan hệ giữa A và n , chứ không chỉ A đơn độc.

- Tăng n : thêm server để chia tải từ đó làm cho $\rho = A/n$ nhỏ
- **K lớn** đảm bảo không bị **overflow** $\rightarrow$ tránh $P\{\text{loss}\} > 0$
- **N đủ lớn** để mô phỏng nguồn khách “gần vô hạn”, đảm bảo **arrival đều đặn** $\rightarrow$ hệ vận hành ở công suất cao nhưng vẫn ổn định.

$\rightarrow$ Mặc dù tổng offered traffic $A=10$ là lớn, nhưng khi tăng số server lên $n=30$ thì tải trung bình mỗi server là $\rho = A/n \approx 0.333$.

$\rightarrow$ Vì ρ vẫn ở mức thấp đến trung bình, hầu hết thời gian hệ có ít hơn n khách và arrival hầu như luôn gặp server rảnh. Nếu K đủ lớn thì sẽ đạt được kết quả mong muốn

✚ Từ 2 ví dụ trên suy ra được vai trò của K và N

✓ **K:** giới hạn tối đa số khách trong hệ.

- Khi K nhỏ, nguy cơ loss tăng vì sẽ dễ bị trạng thái đầy
- Khi K lớn (hoặc vô hạn) thì $P(X=K) \rightarrow 0$.

$\rightarrow$ *K kiểm soát giới hạn vật lý (bộ nhớ...), tăng K làm giảm xác suất loss nhưng có chi phí hạ tầng.*

✓ **N:** nếu nguồn khách hữu hạn (N nhỏ), khi nhiều khách đã trong hệ, arrival effective giảm (vì số khách ngoài hệ còn lại ít) $\rightarrow$ **giảm khả năng quá tải** so với nguồn vô hạn. Vì vậy nếu N nhỏ (gần n) thì hệ ít có khả năng tràn $\rightarrow$ giảm loss.

$\rightarrow$ *N biểu diễn kích thước nguồn; khi N nhỏ, arrival giảm khi hệ đầy $\rightarrow$ làm giảm tắc.*

Đánh giá khả năng mở rộng và giải pháp tối ưu hệ thống hàng đợi trong thực tế

Giải pháp	Mức độ	Ứng dụng thực tế
Tăng n	Trung bình - khó (tốn tài nguyên)	Dễ mở rộng trong hệ thống máy chủ, khó trong hệ thống vật lý
Giữ K lớn	Dễ	Dễ thực hiện nhưng chỉ cải thiện tạm thời
Giảm N	Khó	Hữu ích trong hệ thống kỹ thuật số có thể kiểm soát luồng truy cập

15. Với thông số mặc định trong file excel thay $A = 3$, hãy giải thích vì sao khi $N = n = 5$ thì hệ thống đợi có $P\{\text{immediate service}\} = 1$ và khi bằng đầu tăng $N = 6, 7, 8, 9, \dots, K$ thì $P\{\text{immediate service}\}$ lại tăng nhanh

Đổi $A = 3, N = n = 5$:

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Hàng đợi M/M/n/K/N									
2	Khởi tạo:				Output:			$\lambda_x \{x=K\}$		-10
3	A	3			$P\{\text{im ser.}\}$	1		$P\{x=K\}$		0
4	n	5			$P\{\text{del.}\}$	0		$P\{n-1 < x < K\}$		0.237536657
5	tm (arrival time)	3			$P\{\text{loss}\}$	0		$P\{x < n\}$		0.76344086
6	K	15								
7	N (No. of costumers)	5			$E\{q \text{all state}\}$	0		$E\{q \text{queue exist}\}$		#DIV/0!
8	λ	1.00			$E\{x\}$					
9				sum of Tx	1023	$\lambda_x T$	1.251221896			
10	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	$\lambda_x * P_x$	$(x-n) * P(x)$		
11	0	0	5	0	1	0.000977517	0.004887586	-0.004887586		
12	1	0	4	0.3333333	15	0.014662757	0.058651026	-0.058651026		
13	2	0	3	0.6666667	90	0.08797654	0.263929619	-0.263929619		
14	3	0	2	1	270	0.263929619	0.527859238	-0.527859238		
15	4	0	1	1.3333333	405	0.395894428	0.395894428	-0.395894428		
16	5	0	0	1.6666667	243	0.237536657	0	0		
17	6	1	-1	1.6666667	0	0	0	0		

→ $P\{\text{immediate service}\} = 1$

Giải thích:

Nếu tổng số nguồn khách ngoài hệ bằng đúng số server ($N = n = 5$), thì tại thời điểm tất cả server đang bận ($x = n$), không còn khách nào ở ngoài để phát sinh arrival nữa → arrival rate tại trạng thái đầy $\lambda_n = 0$.

$$\lambda_n = \lambda_{\text{ind}} * (N - n) = \lambda_{\text{ind}} * 0 = 0$$

Do đó, arrival chỉ có thể xảy ra khi hệ đang ở trạng thái có ít hơn n khách ($x < n$) — tức là luôn có ít nhất một server rảnh tại thời điểm khách mới đến.

Khi dùng định nghĩa arrival-weighted cho $P\{\text{immediate}\}$, vì $\lambda_n = 0$ nên tỉ số giữa “arrival diễn ra khi có server rảnh” và “tất cả arrival” = 1

→ **SUY RA:** khi $N = n$ thì mọi arrival đều luôn gặp server rảnh $\Leftrightarrow P\{\text{immediate}\} = 1$

Đổi $N = 6, 7, 8, \dots, K$

N	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
$P\{i.s\}$	0.763	0.45	0.211	0.081	0.026	0.007	0.002	0.0003	5.9E-05	9.7E-06

→ Càng tiến về 0

Giải thích:

N tăng, có nhiều người “bên ngoài” hơn, với $n=5$, $N=6 \rightarrow 15$, điều này có nghĩa là vẫn có khách đến ngay cả khi tất cả server bận - những arrivals này sẽ không được phục vụ ngay, do đó kéo $P\{\text{immediate}\}$ xuống

Khi N lớn hơn nhiều so với n , các giá trị $(N-x)$ cho những trạng thái gần $x=n, n+1, \dots$ trở nên lớn, làm cho tốc độ hiệu dụng λ_x tăng mạnh cho nên **mẫu số càng ngày càng lớn so với tử số dẫn đến $P\{i\}$ càng ngày càng giảm**

Phân phối trạng thái P_x dịch hướng sang các trạng thái lớn ($x \geq n$): khi arrival rate hiệu dụng tăng, hệ có xu hướng chứa nhiều khách hơn. Khi xác suất tồn tại ở trạng thái $x \geq n$ (đầy hoặc gần đầy) tăng, thì phần tử tử số chiếm tỉ lệ nhỏ hơn trong tổng λT

Hiệu ứng phi tuyến: Đồng thời, P_x cho $x \geq n$ có thể tăng nhanh (hiệu ứng tích lũy), tạo vòng lặp dương: càng nhiều arrival $\rightarrow$ hệ càng thường xuyên ở trạng thái đầy $\rightarrow$ lại càng có nhiều arrival tại các trạng thái đầy $\rightarrow$ mẫu số càng áp đảo so với tử số $\rightarrow$ giảm rất nhanh (Đây chính là hiệu ứng phi tuyến của hệ birth-death: một thay đổi nhỏ ở N cũng có thể khuếch đại mạnh trong phân phối trạng thái, làm biến thiên kết quả đầu ra theo hướng phi tuyến)

A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F
Hàng đợi M/M/n/K/N						Hàng đợi M/M/n/K/N					
Khởi tạo:				Output:		Khởi tạo:				Output:	
A	3			P{im ser.}	0.762695313	A	3			P{im ser.}	0.211256124
n	5			P{del.}	0.237304688	n	5			P{del.}	0.788743876
tm (arri	3			P{loss}	0	tm (arri	3			P{loss}	0
K	15					K	15				
N (No. o	6			E{q{all state}	0.206281834	N (No. o	8			E{q{all state}	1.470886508
λ	1.00			E{x}		λ	1.00			E{x}	
			sum of Tx	4240.8	λT				sum of Tx	92589.648	λT
x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x
0	0	6	0	1	0.000235805	0	0	8	0	1	1.08003E-05
1	0	5	0.3333333	18	0.004244482	1	0	7	0.3333333	24	0.000259208
2	0	4	0.6666667	135	0.031833616	2	0	6	0.6666667	252	0.002721687
3	0	3	1	540	0.127334465	3	0	5	1	1512	0.016330119
4	0	2	1.3333333	1215	0.286502547	4	0	4	1.3333333	5670	0.061237947
5	0	1	1.6666667	1458	0.343803056	5	0	3	1.6666667	13608	0.146971074
6	1	0	1.6666667	874.8	0.206281834	6	1	2	1.6666667	24494.4	0.264547933
7	2	-1	1.6666667	0	0	7	2	1	1.6666667	29393.28	0.31745752
8	3	-2	1.6666667	0	0	8	3	0	1.6666667	17635.968	0.190474512
9	4	-3	1.6666667	0	0	9	4	-1	1.6666667	0	0
10	5	-4	1.6666667	0	0	10	5	-2	1.6666667	0	0
11	6	-5	1.6666667	0	0	11	6	-3	1.6666667	0	0
12	7	-6	1.6666667	0	0	12	7	-4	1.6666667	0	0
13	8	-7	1.6666667	0	0	13	8	-5	1.6666667	0	0
14	9	-8	1.6666667	0	0	14	9	-6	1.6666667	0	0
15	10	-9	1.6666667	0	0	15	10	-7	1.6666667	0	0
16	11	0	0	0	0	16	11	0	0	0	0

A	B	C	D	E	F	A	B	C	D	E	F
Hàng đợi M/M/n/K/N						Hàng đợi M/M/n/K/N					
Khởi tạo:				Output:		Khởi tạo:				Output:	
A	3			P{im ser.}	0.001588467	A	3			P{im ser.}	9.74287E-06
n	5			P{del.}	0.998411533	n	5			P{del.}	0.999990257
tm (arri	3			P{loss}	0	tm (arri	3			P{loss}	0
K	15					K	15				
N (No. o	12			E{q{all state}	5.333833334	N (No. o	15			E{q{all state}	8.333335506
λ	1.00			E{x}		λ	1.00			E{x}	
			sum of Tx	143759946.7	λT				sum of Tx	84773723092	λT
x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x	x	q	λ_x	μ_x	T_x	P_x
0	0	12	0	1	6.95604E-09	0	0	15	0	1	1.17961E-11
1	0	11	0.3333333	36	2.50417E-07	1	0	14	0.3333333	45	5.30825E-10
2	0	10	0.6666667	594	4.13189E-06	2	0	13	0.6666667	945	1.11473E-08
3	0	9	1	5940	4.13189E-05	3	0	12	1	12285	1.44915E-07
4	0	8	1.3333333	40095	0.000278902	4	0	11	1.3333333	110565	1.30424E-06
5	0	7	1.6666667	192456	0.001338732	5	0	10	1.6666667	729729	8.60796E-06
6	1	6	1.6666667	808315.2	0.005622673	6	1	9	1.6666667	4378374	5.16478E-05
7	2	5	1.6666667	2909934.72	0.020241624	7	2	8	1.6666667	23643219.6	0.000278898
8	3	4	1.6666667	8729804.16	0.060724871	8	3	7	1.6666667	113487454.1	0.00133871
9	4	3	1.6666667	20951529.98	0.145739689	9	4	6	1.6666667	476647307.1	0.005622583
10	5	2	1.6666667	37712753.97	0.262331441	10	5	5	1.6666667	171593030.6	0.020241299
11	6	1	1.6666667	45255304.77	0.314797729	11	6	4	1.6666667	514779091.7	0.060723898
12	7	0	1.6666667	27153182.86	0.188878638	12	7	3	1.6666667	1235469820.1	0.145737355
13	8	-1	1.6666667	0	0	13	8	2	1.6666667	2223845676.2	0.26232724
14	9	-2	1.6666667	0	0	14	9	1	1.6666667	2668614811.4	0.314792687
15	10	-3	1.6666667	0	0	15	10	0	1.6666667	1601168886.8	0.188875612
16	11	0	0	0	0	16	11	0	0	0	0

SUY RA: N lớn $\rightarrow$ nhiều arrivals khi hệ bận $\rightarrow$ nhiều arrivals thấy không có server rảnh nên $P\{\text{immediate}\}$ giảm.

YÊU CẦU CHUNG

1) Đánh giá

- Chuẩn bị tốt các yêu cầu đặt ra trong bài thực hành.
- Sinh viên hiểu và tự thực hiện được bài thực hành, trả lời đầy đủ các yêu cầu đặt ra.
- Nộp báo cáo kết quả chi tiết những đã thực hiện, quan sát thấy và kèm ảnh chụp màn hình kết quả (*nếu có*); giải thích cho quan sát (*nếu có*).
- Sinh viên báo cáo kết quả thực hiện và nộp bài.

2) Báo cáo

- File **.PDF** hoặc **.docx**. Tập trung vào nội dung, giải thích.
- Nội dung trình bày bằng Font chữ **Times New Romans/ hoặc font chữ của mẫu báo cáo này (UTM Avo)– cỡ chữ 13. Canh đều (Justify) cho văn bản. Canh giữa (Center) cho ảnh chụp.**
- Đặt tên theo định dạng: LabX_MSSV1_MSSV2. (trong đó X là Thứ tự buổi Thực hành).

Ví dụ: Lab01_21520001_21520002

- Nộp file báo cáo trên theo thời gian đã thống nhất tại courses.uit.edu.vn.

Bài sao chép, trễ, ... sẽ được xử lý tùy mức độ vi phạm.

HẾT